

BIBLIOGRAFIA

F. CAMPS I MERCADAL, *Folklore menorquí*. Mahó, 1917.

Aquesta obra, que fou premiada per l'Ateneu Científic, Literari i Artístic de Mahó en un concurs que la Secció de Música i Literatura obrí l'any 1911, és un aplec completíssim de la ciència popular de terres menorquines enclosa en els refranys, oracions, glosses i altres composicions en prosa i vers que perduraven tradicionalment quan l'autor les colleccionà, i que, mercès a son esforç, hauran adquirit una perpètua existència. Amb gran delectació es llegeix aquest llibre, perquè, en l'abundosa i variada matèria que conté, hom retroba aquelles oracions que, en la infància, aprengué dels llavis maternals, les primeres cançonetes que sentí cantar, els primers consells que li donaren i advertiments que li feren, i les primeres contalles que delectaren ses oïdes. Els aficionats als estudis folklorístics trobaran un cabal respectable de dades noves o de variacions que podran enriquir llurs arreplecs, i orientacions noves de llurs esforços en la transcripció literal dels exemples i en l'explanació documentada amb què sovint els ilustra l'autor. Per al filòleg, té així mateix aquest llibre una remarcable utilitat. La notable extensió del treball, i el que els mots copsats de la boca del poble hagin estat fidelment transcrits al paper, aportaran un gran ajut a l'estudi del dialecte menorquí, tant en son aspecte gramatical com en el lexicogràfic i fonètic; i encara, en aquest últim, seran un bell auxiliar per a establir o refermar certes lleis de variació fonètica en comparar la pronunciació de les paraules d'uns mateixos refranys, glosses, etc., que han viscut o viuen encara en les diverses contrades de parla catalana. La tasca del senyor Camps i Mercadal és de gran exemplaritat, i tant de bo trobés molts imitadors en la nostra terra.

F. CAMPS I MERCADAL, *Tradicions mitològiques. Generalitats de folklorisme menorquí* (*Revista de Menorca*, XVI, 193-204).

En aquest interessant article, l'autor assenyala algunes supervivències a Menorca del culte al sol, a la lluna, als cometes, estels, constel·lacions, dies i boscos. Les festes populars de Sant Joan amb totes llurs creences, fins les més inversemblants,

són atribuïdes al culte del sol. La majoria d'aquestes festes, com les de totes les contrades de terra catalana, fan referència a les joves que cerquen conèixer quin ha d'ésser llur enamorat. El canvi de casa i de contracte per Sant Miquel, és atribuït a una reminiscència de la celebració de l'equinocci de tardor. Les fires que es fan en molts indrets de Catalunya per aquesta diada podrien tenir també el mateix origen. En la coca *urana*, que els pagesos de Menorca mengen per Nadal, veu l'autor un record de la filla de Júpiter i Mnemossina.

Influències del culte a la lluna són les creences de la influència de la lluna damunt la bugada, les llocades d'ous, la tallada de fusta i, sobretot, el nom del segon dia de la setmana consagrat a la lluna. El planeta Venus porta bona astrugància si se'l veu a la matinada, i és causa de dissort si apareix a l'horitzó al capvespre. Entre els noms d'estels que ens recorden un origen mitològic subratllem els *deïols* deols 'petits deus' o *diols* 'precursors del dia', coneguts entre nosaltres per *trillons*. Els noms dels dies de la setmana, llevat el diumenge i dissabte, recorden tots un culte a les divinitats paganes. Del culte als boscos es recorda l'*auzina senyora* que hi havia prop les cases, tinguda en gran veneració. El *lucus* 'bosc sagrat' té supervivents a les Balears com *Lluchmajor*, *Nostra Senyora de Lluch*, *Llucmessanes*, *Llucassaldent*, *Lucaig*, *Llucalari*. Una reminiscència del culte als arbres la tenim en la veneració tinguda en totes les masies catalanes per al llorer plantat al redós de llurs parets i en els noms *Salvans*, *Salvà* i *Salvany*.

És un capítol ben interessant de la història de la llengua el d'assenyalar la influència de l'element pagà i cristià en el lèxic de la nostra llengua.

EDUARDO JULIÀ MARTÍNEZ, *Problemas lingüísticos en el reino de Valencia* (*Boletín de la Real Academia Española*, VIII, 322-336).

En aquest article s'assenyalen els primers documents procedents del nord de València i de la mateixa València no escrits en català. La carta que en 1379 el batlle de la baronia de l'Arenoso i l'alcaide de Villamalefa dirigeixen als jurats de Castelló, no és d'estranyar que no sigui en català. Procedeix d'una regió que mai ha estat del domini del català. En la ciutat de València el primer document escrit en castellà data del 29 de juliol de 1415, i és una donació, feta pel rei En Ferran d'Antequera, del castell i vila de Bunyol, de Macastre, Yatova i Alboraig a Mn. Alvaro d'Avila. Una comparació de la llengua del document, marcadament cancelleresc, amb el llenguatge vivent de la comarca de Bunyol, no donaria segurament cap resultat positiu.

De la vida dels pastors : Vocabulari (El Catllar, II, núm. 73, 17 setembre 1921).

Aquest setmanari ha començat a publicar una replega del vocabulari referent a la vida dels pastors, ben interessant, perquè ens dona un dels capítols més notables del lèxic de la nostra llengua. Notem, entre les interessants, les paraules *amurriar*, *andà* 'cleda per tancar les ovelles', *asta* 'animal que té lluc de créixer', *bassiva*, *botxi* 'moltó manyac dels carnisers', *coloma* 'ovella de cara blanca', *conllogar* 'pendre o donar bestiar a lloguer per pasturar un terme o muntanya', *costal* 'part de la carrega del bast', *exhivernat* 'anyell que ha sortit dels perills de l'hivern', *engomats* 'planells d'herba grassa', *esclaire* (veure a l'*esclaire*) 'obirar contraclaror una persona o bèstia que passa pel cim de la carena'.

L. SPITZER, *Katalanische Etymologien (Zeitschrift für rom. Philologie, XXXIX, 215-226).*

LEO SPITZER, *Lexikalisches aus dem Katalanischen und übrigen iberoromanischen Sprachen*, Biblioteca dell'«Archivium romanicum» diretta da Giulio Bertoni, Serie II Linguistica vol. I, 162 pàgs. Genève Leo S. Olschki, 1921.

Les investigacions metòdiques sobre la llengua catalana daten de pocs anys. En la solució de problemes interromànics gairebé mai s'hi aportava ni s'hi tenia en compte l'element català, moltes vegades decisiu per a trobar la solució d'un problema etimològic o per a explicar l'evolució històrica d'un fonema.

La constitució d'un nucli d'investigadors catalans dedicats a l'estudi i investigació de la llengua ha trobat un grup de joves romanistes que dediquen bona part de llurs activitats a explorar el camp abundant de nous resultats de la nostra llengua. L. Spitzer, que ha publicat interessants estudis al català,¹ ens dona en aquests dos treballs una valuosa continuació del seu suplement al *Romanisches Etymologisches Wörterbuch* de Meyer-Lübke. En *Katalanische Etymologien* hi són estudiades les següents paraules: *asit* 'àgil', relacionat amb el provençal antic *asit* 'preparat, disposat' i que podria explicar-se per un *eixit* 'espanyilat, eixerit'. El

1) *Syntaktische Notizen zum Katalanischen*, RDR, VI, 81-138; *Katalanische Etymologien*. Hamburg, 1918; *Aufsätze zur romanischen Syntax und Stilistik*. Halle, 1918. Sobre la posició del català en els estudis romanístics comp. Jud, *Bullett de Dialectologia catalana, Romania*, XL, 289-294; Wartburg, *Romanische Lexikographie, Germanisch-Romanischen Monatsschrift*, 1920; id., *Archivium Romanicum*, IV, 3-4; id., *Bullett de Dialectologia catalana*, 1918, *Literaturblatt für germ. und rom. Philologie*, 1919, 394. Spitzer, *ib.*, 1914, 200; 1915, 23; 1919; 176. *Zeitschrift für rom. Phil.*, XXXIX, 239; Krüger, *Literaturblatt für germ. und rom. Phil.*, 1918, 121-126; id., *Deutsche Literaturzeitung*, 1914, 47, etc.

mot *atoell*, característic de la Plana de Vich, no té pas un origen clar. La seva destinació originària a recipient per a contenir aigua ens fa pressuposar un diminutiu de *tona* mal interpretat pels copistes, que han llegit *u* per *n*. L'*axaló* 'cobertor de drap de llana vermell' té el seu origen en el nom de la ciutat de Chalons (comp. *ras* teixit que originàriament venia d'Arras). En *axonar* tenim segurament una paraula d'origen obscè més aviat que no pas un EX-SUBUNARE. En *fer s'ebré* < ARBORARIU tenim una variant en *fer l'abre forc* 'posar el cap a terra i les cames en l'aire', *poder fer l'abre forc* 'no tenir cap centim'. Són ben interessants els estudis de *hac*, *via*, *viatge* i *cani*. Una prova de l'origen obscè de *xollar* assenyalada per l'autor, la tenim en el costum de xollar aquell que és trobat pecant amb una persona que té promesa fidelitat.

Assenyalarem els ètims més importants del volum *Lexikaliches*, que arriben a 202, no registrats en el REW, de Meyer-Lübke. *Abacuar* és un castellanisme; *abalir* < ABOLERE; *abaltir-se* < *EXPAVITIRE; *abuhir*, d'origen incert; *acobitiar* 'donar estatge' creiem que l'ha format l'autor de les *Rundayes* derivant-lo d'*acovir* 'acollir'; *acorar*; *bonda*, que també compareix en català, més aviat s'explica per un BONITAS que per un derivat d'ABUNDARE; *afalegar*; *afrau*: cap ètim és satisfactori. Seria possible que *afrau* 'vall estreta' tingui el seu origen en *freu*, mot de marí que per influència de l'article hagi pres la *a-* inicial, i aquesta, juntament amb *fred* i *freu*, hagin influït damunt la vocal tònica. D'altra banda, els termes de marí transportats a la topografia abunden: *port* 'collet entre dues altes muntanyes', *carena*, etc.; *aguar-se* < ACUTIARE; *eixeribit* < EXCERVICITUS (millor EXERCITU, amb *bi* epentètic); *aldà* < OLITANUS; *aliardo*; *encallar* < *PLANCA; *anyorar* < INTERANEA; *àpoca*; *arraulir*; — *ària*; *arveixinar*, derivat de *reveixí* 'cuc que rosega la fusta'; *asperges* no està lligat amb esbargir-se sinó amb les paraules inicials de la benedicció del poble (purificació) amb aigua beneïda abans de començar la missa; *assiure*; *atansar* < ADDENSARE + *atènyer*; *atrotinar*; *atxul·lat* (pot ésser una variant de *eixalat* 'el que li han tallat les ales'); *àvol* < HABILIS; *bagueny* (diminutiu de *baga* < OPACA); *barranc* (probablement d'origen pre-romà); *En Bar-rufet*; *basarda* < VITIA + ARDA; *bassiva* < VACIVUS; *batzegada*, *batzegar*; *baula*, cat. *balda*, *baldó*, *biuló* s'han d'afegir al REW, 2,455 a; mall. *baxest*; *beninoi*, *butza*, *bigarniu* (variant de *cagar-niu*); *blair* (blasir); *blonco* < AVUNCLU; *bògit* post-verbal de VOLVERE; *boldró*, *botornons* i *embotornar-se* són derivats de VOLTURNU, vent calent, botorn; *brusir* < *BRUSI; *buscariet* (derivat de bosc); *carall*; *cateifa* < CATERVA, però *taifa*, amb el mateix significat, contradia aquest ètim; *cocoronell* < CUCULLU + CORONA + ELLU; *comís*; *congriar* < CONGREGARE + *criar*; *conjuminar* < CON-

GEMINARE; *corrinyar* < CARERE + *inyar*; *costella*; *crètua* < CREPITARE; *damnar-se*; *demble* (comp. cat. tremp, cast. temple); *dibuixar* < *DEBUXARE; *disforjo*; *eixagollar* < *AEQUALIARE; *ellecso* 'llecsó'; *empomar*; *encetar* < INCEPTARE; *encimbellar*; *enflija*; *engevera* 'bossa' relacionat amb el portuguès *aljava*, *aljaveira*; *enque*; *ensopegar*; *cipelles*; *envides* < INVITUS?; *envitricollar*; *esbigornada* < frenquí *BIHURDAN; *esbrincar* < *BRUNCUS; *escamot*; *escarot*; *esclèt*; *esclètxa* (on l'autor estudia els sufixos alcoverians -*txo*, -*atxo*, -*itxo*); *escometre*; *esponerós*, *esponera* que s'han d'articular amb SPUMA; *esqueinar* amb la variant *escatainar*; *esquerevits*; *estamanecjar*; *esteri* (histeri); *entec* < HECTICUS; *ropit* < *hidropicus* (comp. arropat i arropit); *estigar*, que l'autor deriva d'un **aestuicare*, creiem que s'ha de filiar a INSTIGARE; *estolzi*, *estalzi* < STILLICIDIUM; *engegar*, *etzivar*; *eure* < HABERE; *exellar* < EXILARE. En fàsols segurament tenim l'etimologia en PHASE. Els fàsols (picar els fàsols) són el soroll que es fa a l'església el dia del Dijous Sant, acabades de cantar les maitines. A Pollença és coneguda aquesta cerimònia per *eufasser*, segons un pollensí, perquè la mainada fa soroll picant a terra amb vergues de *fasser* 'el nervi de les palmes beneïdes el dia del Ram'. Un altre problema que se'ns suscita és el trobar-nos amb el nom de *fesols*; castellà *judías*. Si hi ha hagut un fonament per nomenar *judías* als *fesols*, aquest mateix ¿no pot haver influït inversament en català donant el nom de *fàsols* als jueus? Cal, demés, tenir en compte que la cerimònia dels fàsols és coneguda vulgarment per *matar els jueus*. En *fester* la presència del prov. *fasquíe* no és suficient per a refusar un derivat de *festa*, sobretot si es té en compte que *fi* + voc. i *ti* + voc. es confonen fàcilment en el provençal modern. *Folondras* és un castellanisme; *balandran* (d'origen inconnegut) podria representar un creuament de *balona* + *gaban*, per més que la *r* quedaria injustificada; *fortuna*; *fòtil* 'estri' té un paral·lel en *bòtil* 'ampolla grossa'; *gam*, *gamar-se*; *gaixives*; *garramen*; *gaufo* 'golfo'; *goll* < COLLU; *granívola*; *grifolda*; *guitza* i *reguitzar*, que s'han d'explicar com a derivats de *guit*; *hujar* < ODIARE (comp. *fer*, *tenir ois*); *jovent*; *just i fet*; vell català *laix* (< LAXUS) que segurament té que veure amb *lleig*; *lira* està lligat amb *lero*, *liró*, *lirona*. En *lleganya* l'origen de LIQUARE es dubtós : potser s'ha d'admetre una arrel LAC per explicar-la. *Llera*, *glera* < GLAREA; *lligadura*; en *lluc*, *llucar* i *lluquet* sembla que hem de partir d'un *lluc* 'plançó' > *lluc* 'goix' i *llucar* 'goixar', 'tenir bon aspecte'; *llucar* 'mirar malament', s'explicarà segurament per influència de *llusc*; *majosdomens*; *mal*; *malgirbat* 'mal garbat'; *mambriu* (desconegut en català); *mans feutes*; *manxol* 'manco'; *martari* 'martiri'; *masover* < MANSUARIU; l'ètim mè 'xai' de MINARE és problemàtic; *meix* és evidentment un fòssil de MISCERE; en canvi *mexant* i *mexanta*

'criatura que està malaltissa' són gallicismes; *neguit* pot representar un NEQUITU 'la tristesa acompanyada de males-tar que dona el neguit' i pot ésser molt bé una continuació subjectiva de NEQUITIA. En *noi* no hem de partir d'un NOVINUS ni tampoc de la influència d'ANNUCULUS, sinó de NOVIUS amb evolució popular; comp. *oi, ois* 'fàstic' al costat d'*enuig*. En *organyar* 'munyir' no tenim un derivat d'ORGANUM sinó el castellà *ordeñar* amb analogia al nom de la vila d'Organyà. L'aranès *orga* és una variant de *farga* < FABRICA, francès *forge*; *perbocar* < PROVOCARE; *paltaltre*; variant de *per altre* i no de *part altre*; *pererós*; *pitxorina*, derivat de *pitjor* + *ina*; *platxeria* és un italianisme; *poc*; *por*; mall. *esquera* (asquera) és un derivat d'*asco* i el sufix *-era* tan prolífic en l'autor de les *Rondayes*; *racar* 'saber greu'; cat. ant. *rabosa* és un castellanisme; *rasoles*; *raure*. Les diverses hipòtesis sobre l'origen de *rai* aduïdes per l'autor, així com la de Balari, *Etimologia, significación y uso sintáctico de la palabra 'ray'*,¹ creiem que s'han de reduir a l'afirmació que *rai* és un fòssil de RADIU 'llamp'. *Rai* 'llamp' va pendre un significat pejoratiu, com el pren avui la paraula *llamp* que l'ha substituït. Anteriorment a la imprecació *llamp te mali!* va precedir un *rai te parteixi!* generalitzada per Catalunya. Una supervivència d'aquesta imprecació la tenim en el *rai* coloratiu de la frase que ha perdut tota valor semàntica. *Reble*; *remeulos*, paraula onomatopèica, *remull*, deverbals de *mullar*; *renec*, de *renegar*; *renover*; *repremer*; *revel·ler*; *rostar*, de *rosta*, i aquesta deverbals de *rostir*; en *rovisos* més que un RODERE hi hem de veure un derivat de *rosegar*; mall. *roegar* i *roec*; *sacsejar*; *sobec* < SOPITUS; *saïnyar* 'degotar' està lligat amb *sunya* i *xuïa*; en *senars*, tan l'arrel *sen-* (*ma senega* = mà esquerra) com *sanar* no expliquen satisfactòriament l'origen; creiem més aviat amb un SINGULUS + ARIS; *sodroc*, que està relacionat amb *sotrac* i *sotragada*; *sofragar* (comp. *sofraja* 'ventre de la cama dels animals de peu rodó'); *sòtil* < SUBTULU; *talent* 'gana'; *tartuga*; *mal terç*; *tercenta* (llegeixi's *tercenca*); *timbola*; *tirurany*; *tos* semànticament està més a prop de DORSUM que de les hipòtesis assenyalades; *trahullar*; *trallat* < TRANSLATUM. En *trespol* 'paviment de pis' hi tenim segurament un representant de TRIBULUM. El gruix o grava matxacada constitueixen l'element material del *trespol*. *Tretzener* és un derivat de *tretze*; *val Déu*; *vanar-se* 'envanir-se'; *vatua* és segurament una variant de *voto a*; *veïnat*; *virat* < *vira* < VARIA; *virior*; *voves* (< *vogues*); *xabró* < francès *chevron* (comp. *xemeneia*); *xamós*; *xaragall* < IPSO + ARAGALL (comp. el llinatge *Aragall*) d'origen incert; *clop* < POPULU.

1) *Discursos llegits en la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona en la solemne recepció pública de D. Lluís Segalà y Estalella, 1916*, pàgs. 29-37.

Aquesta notable col·lecció d'etimologies catalanes es presta a llargues disquisicions que no tenen aquí el seu lloc. Elles donen actualitat al català fins ara tingut poc en compte per a la solució de molts problemes d'etimologia romànica. Una observació ens cal afegir solament. La majoria de mots de procedència mallorquina estudiats aquí ni tenen una clara matisació de significat ni fonèticament es coordinen les més de les vegades amb el català o amb les altres llengües romàniques. És que l'autor de les *Rondayes* imprimeix en el mot un significat subjectiu que no traspasa el cercle familiar, i fonèticament queda reduït a l'arbitrarietat de l'home que conta. Traspassarà aquest dialecte l'esfera de l'acció familiar? Quedarà reduït i circumscrit a l'acció personal de l'autor? La terra d'alluvió esdevindrà edificable?

Biblioteca filològica de l'Institut de la Llengua catalana, XIII. Barcelona, MCMXXI.

Els treballs continguts en aquest volum són els següents: J. Anglade, *Bibliographie élémentaire de l'ancien provençal*, 1-85; P. Rokseth, *L'article majorquin et l'article roman dérivé de IPSE*, 86-100; P. Barnils, *Les vocals tòniques del rossellonès*, 101-133; M. de Montoliu, *El llenguatge com a fet estètic i com a fet lògic*, 134-148.

Anglade divideix la seva *Bibliographie* en tres parts: 1) obres generals, manuscrits, gramàtiques, etc.; 2) textos, i 3) història literària. La primera part comprèn la bibliografia dels manuscrits inèdits i publicats i les gramàtiques. La segona part de la bibliografia comprèn: les col·leccions de textos, les crestomaties, poesia lírica i profana, poesia religiosa, poesia moral i didàctica, poemes històrics i poemes èpics, poesia narrativa, prosa, obres didàctiques i científiques, història profana i religiosa, cròniques, etc. La tercera part, dedicada a la història literària, comprèn: estudis generals, estudis particulars sobre els trobadors, els trobadors i les dones, els trobadors i les corts feudals, història de gèneres, la música dels trobadors i la literatura meridional en el segle XIV.

L'estudi de P. Rokseth sobre l'article derivat de IPSE és un complement de l'estudi d'A. Grieria sobre l'*Article català i la llengua literària* (BDC, V). Aquí s'estudien les diferents formes de l'IPSE en mallorquí i la seva presència en antics documents. És molt encertada l'explicació del *so*, *son* dels noms de lloc mallorquins pel llatí SOLUM.

En l'estudi sobre *Les vocals tòniques del Rossellonès*, P. Barnils reuneix i classifica tots els exemples de vocals tòniques continguts en els materials aportats per Gilliéron en l'*Atlas linguistique de la France* i, al mateix temps, demostra el caire de-

fectuós de la transcripció de la quantitat en l'obra de Gilliéron. El treball *El llenguatge com a fet estètic i com a fet lògic* és un assaig en què s'estudien les conegudes doctrines de Croce sobre la natura estètica del llenguatge i s'arriba a la conclusió que el llenguatge, si d'una banda és de natura estètica en la frase, d'una altra és de natura lògica en la paraula. Les conclusions a què arriba l'autor concorden amb les doctrines de Guillem d'Humboldt sobre la natura del llenguatge.

Biblioteca Filològica de l'Institut de la llengua catalana, VIII. — *Diccionari de Rims de Jaume March*, editat per A. Griera. Barcelona, MCMXXI.

El *Diccionari de rims de Jaume March* contingut en els manuscrits de la Biblioteca Colombina de Sevilla, 239 de la Biblioteca de Catalunya i 13,405 de la Biblioteca Nacional de Madrid, és editat tenint davant els dos primers manuscrits. S'assenyalen en la introducció les seves fonts (una d'elles el *Donats provençals*) i s'estudien els rims i l'ortografia. El text és una col·lecció del lèxic de valor literari a les darreries del XIV.^{en} segle que, al mateix temps, conté una col·lecció important d'homònims de la mateixa època (pàgs. 75-90). Els registres de mots, de noms propis i de rims fan l'obra més manejable.

Darrerament s'han publicat els següents treballs referents al català: H. Schuchardt, mallorquí *aginar*, cat. *cubi*, poll, *blastemar* (*Zeitschrift für rom. Philologie*, XXXIX, 719-722); M. L. Wagner, cat. *mogobell* (*ib.*, XL, 5); W. Meyer-Lübke, cat., cast., port. *garra* (*ib.*, 210-212); *arrençar* (*ib.*, 340); L. Spitzer, cat. *aixecar* (*Neuphilologische Mitteilungen*, XXI, 21-22); *Romanisches bei Oswald von Wolkenstein* (*ib.*, 72-77); L. Spitzer i J. O. Tallgren, mallorquí «*ell*» (*ib.*, 133-134). Estudi sobre l'origen del valencià «*chè*» (*Lectura*, XX, 291-293); J. Segura, *Estudi etimològic* (*Butlletí del Centre Excursionista de la Comarca de Bages*, VII, 144-146); cat. *amidar* (*Neueren Sprachen*, XXVIII, 1-2); L. Wagner, cat. *fonell* (*Archiv für das Studium neueren Sprachen und Literaturen*, 139, 96), i les recensions següents: L. Spitzer sobre P. Barnils, *Die Mundart von Alacant* (*Zeitschrift für rom. Philologie*, XXXIX, 239-242); W. von Wartburg, *Butlletí de Dialectologia Catalana*, vol. I-VII (*Archivum Romanicum*, IV, 3-4; *Literaturblatt für germ. und rom. Philologie*, 1919, 394-395); L. Spitzer, (*ib.*, 176-178); W. von Wartburg, L. Spitzer, *Katalanische Etymologien* (*Literaturblatt für germ. und rom. Philologie*, 1920, 265-267); M. L. Wagner, *Mutettus cagliaritani* da Raffa Garzia, on s'assenyala l'origen català d'algunes paraules sardes (*ib.*, 402-412); S. Gili, *Casos de etimología popular en nombres de plantas*, cat. *pen-tinella*, *xuclamoro* (*Revista de Filología Española*, VI, 181-184).